Azərbaycan və Ermənistan iqtisadi inteqrasiyaya əsaslanan sülh modelini təşviq edir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan arasında Əbu-Dabidə keçirilən növbəti görüş göstərir ki, tərəflər danışıqlar prosesini regional vasitələrdən kənar birbaşa praqmatik formatda davam etdirmək niyyətindədirlər. Bu görüş eyni zamanda hər iki ölkənin dialoqu davam etdirməyə üstünlük verdiyini təsdiqlədi.

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi Fuad Abdullayev "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, hər iki ölkə rəhbəri əsas məqsədin sülh müqaviləsinin imzalanması və regionda postmünaqişə reallıqlarının hüquqi çərçivəyə salınması olduğunu bəyan edirlər: "Sülh mühitinin formalaşması istiqamətində artıq gözlə görülə biləcək əlamətlər mövcuddur. Azərbaycan Ermənistan üçün tranzit imkanlarını açmaqla sülhə yönəlik niyyətini praktiki addımlarla nümayiş etdirir. Azərbaycan üzərindən taxıl Ermənistana daşınır və ölkəmizdən neft məhsulları tədarük olunur. Eyni zamanda Ermənistandan Azərbaycan istiqamətində bəzi məhsulların ixracı ilə bağlı danışıqlar aparılır. Bu proses iqtisadi və texniki xarakter deyil, siyasi məna daşıyır. Bu hər iki ölkə rəhbərliyinin regionda qarşıdurma deyil, iqtisadi və nəqliyyat inteqrasiyasına əsaslanan sülh modelini təşviq etdiyini göstərir".

Siyasi şərhçi qeyd edib ki, son zamanlar Paşinyanın çıxışlarında, xüsusilə BƏƏ-də "Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı"nın təqdimetmə mərasimində sülhlə bağlı açıqlamaları qarşı tərəfin də müəyyən mənada xoş niyyətindən xəbər verir. Ermənistanda bu konstruktiv mövqeyin ortaya çıxması bir neçə amillə bağlıdır.

F.Abdullayevin fikrincə, bunların əsas səbəbi Ermənistanın regional təcriddən çıxmaq istəyi və iqtisadi imkanlar əldə etmək üçün Azərbaycanla münasibətlərinin normallaşmasının alternativsiz olduğunu dərk etməsidir: "Ermənistan Azərbaycandan daxil olan avtomobil yanacağının iqtisadi effektini hiss edir və anlayır ki, sülh sazişi bağlandıqdan sonra ölkə üçün yeni iqtisadi imkanlar və bununla bağlı sosial rifah perspektivləri açılacaq. BƏƏ-də keçirilən görüşdə yalnız rəsmi siyasi dialoqun deyil, həmçinin vətəndaş cəmiyyətləri arasında olan danışıqların əhəmiyyəti də vurğulanıb. Çünki uzun illər davam etmiş münaqişə yalnız dövlətlərarası deyil, həmçinin cəmiyyətlərarası münasibətləri də zədələyib. Vətəndaş cəmiyyətləri, ekspertlərin və qeyri-hökumət aktorlarının dialoqa cəlb edilməsi etimad mühitinin formalaşmasına xidmət edir. Bu istiqamətdə atılan addımlar göstərir ki, tərəflər sülhü yalnız sənəd üzərində deyil, cəmiyyətlərin şüurunda da möhkəmləndirmək istəyirlər. Məhz buna görə BƏƏ-dəki görüşdə bu komponentin ayrıca qeyd olunması prosesi daha geniş və perspektivli dövrdə davam etdirmək baxımından əhəmiyyətli siqnal kimi dəyərləndirilə bilər".

Siyasi şərhçi bildirib ki, iki ölkə arasında sülhün tam bərpa olunması və sazişin bağlanmasının təmin edilməsi üçün Ermənistan konstitusiyasında və digər normativ hüquqi aktlarında Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının aradan qaldırılması zəruridir. Azərbaycanın bu məsələdə mövqeyi aydın və dəyişməzdir. Onu da əlavə edək ki, Azərbaycanın irəli sürdüyü tələblər əsaslı xarakter daşıyır. Hazırda Ermənistanda faktiki seçkiqabağı vəziyyət formalaşır. "Ermənistanda müxalif qüvvələrin əhəmiyyətli hissəsi revanşizm mövqeyindən çıxış edir və sülh prosesinə açıq şəkildə qarşıdırlar. Məhz buna görə də Azərbaycan sülh sazişinin yalnız bəyanatlarla deyil, hüquqi mexanizmlərlə möhkəmləndirilməsini tələb edir", - deyə o əlavə edib.

F.Abdullayev vurğulayıb ki, Ermənistan konstitusiyasında müstəqillik bəyannaməsinə olan istinadda Azərbaycana olan ərazi iddialarının aradan qaldırılması tələbi də bu kontekstdən irəli gəlir. Ermənistanın ədliyyə naziri yeni konstitusiya mətninin təxminən 6 ay ərzində hazırlanacağını bəyan edib. Lakin ölkə daxilindəki mövcud ictimai-siyasi vəziyyət nəzərə alınarsa, bu prosesin nə dərəcədə stabil və ardıcıl həyata keçiriləcəyi sual doğurur. Bu baxımdan Azərbaycan üçün əsas meyar Ermənistan rəhbərliyinin səsləndirdiyi bəyanatlar deyil, İrəvanın hüquqi müstəvidə atacağı konkret addımlardır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2026.- 6 fevral (№ 23).- S.7.